EDİTÖRLER:
PROF. DR. BİLGEHAN A. GÖKDAĞ
PROF. DR. OSMAN KARATAY

BALKANLAR EL KİTABI

2. CİLT: ÇAĞDAŞ BALKANLAR

3. BASKI

AKÇAĞ

BALKANLAR EL KİTABI

CİLT 2: ÇAĞDAŞ BALKANLAR

3. Baskı

AKÇAĞ

BALKANLAR EL KİTABI
Cilt: 2 ÇAĞDAŞ BALKANLAR

Editörler

Prof. Dr. Bilgehan Atsız Gökdağ - Prof. Dr. Osman Karatay

İçeriği ile ilgili tüm hukuki
sorumluluk editörlerine aittir.

ISBN
978-605-342-037-8 (Takım)
978-605-342-039-2 (Cilt: 2)

Akçağ Yayınları: 1130
Tarih: 57-2

3. Baskı:
Ankara 2017

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 11382

© Akçağ Yayınları 2017
Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak Akçağ Yayınları'na aittir. İzinsiz kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Baskı ve Mücellit: Erek Matbaası
Büyük Sanayi 1. Cad. Çim Sk. No. 17/1 İskitler-Ankara
Tel: (312) 342 31 01

Kapak Baskı: Poyraz Ofset
İvedik OSB 2. Mtb. Sitesi 1534 sk. No.: 9 Ankara
Tel: (312) 384 19 42

AKÇAĞ BASIM YAYIM PAZARLAMA A.Ş.
Cumhuriyet Mahallesi Selçuk İş Merkezi
Tuna Cad. No.: 8/1 Kızılay-Çankaya/Ankara

Tel. 0312 432 17 98-433 86 51
Fax. 0312 432 28 52

www.akcag.com.tr
akcag@akcag.com.tr

BALKANLAR EL KİTABI

CİLT 2: ÇAĞDAŞ BALKANLAR

Editörler:
Prof. Dr. Bilgehan A. Gökdağ - Prof. Dr. Osman Karatay

AKÇAĞ

İçindekiler

Haritalar 8

Sunuş 9

Eski Yugoslavya Kimlik Bilgileri 11

Yugoslav Devletinin Kuruluşu ve Krallık Dönemi 15
Prof. Dr. Mustafa Türkeş

Sosyalist Yugoslavya Dönemi 23
Şecaettin Koka

Yugoslavya'nın Dağılması 33
Prof. Dr. Necmettin Alkan

Sırbistan Kimlik Bilgileri 55

Yugoslav Federasyonu'ndan Sırbistan'a 59
Prof. Dr. İlhan Uzgel

Sırp Edebiyatı 71
Prof. Dr. Melahat Pars

Voyvodina 81
Dr. Emre Saral

Sancak Meselesi 97
Murat Yılmaz

Karadağ Kimlik Bilgileri 111

Karadağ'daki Siyasi Gelişmeler 115
Prof. Dr. Osman Karatay

Kosova Kimlik Bilgileri 131

Kosova Sorunu 135
Dr. Erhan Türbedar

Yeni Dönemde Kosova Ve Bağımsızlık İlanı 149
Dr. Erhan Türbedar

Kosova Türkleri 161
Prof. Dr. Bilgehan Atsız Gökdağ

Bosna-Hersek Kimlik Bilgileri 177

Bosna–Hersek Savaşı 181
Yrd. Doç. Dr. Nesrin Kenar

Dayton Sonrasında Bosna-Hersek 205
Prof. Dr. Necmettin Alkan

Bosna Sırp Cumhuriyeti 213
Prof. Dr. Osman Karatay
Bosna-Hersek Federasyonu 221
Prof. Dr. Osman Karatay
Bosna-Hersek'te Gelişen Boşnak, Sırp, Hırvat ve Yahudi Edebiyatları 231
Prof. Dr. Melahat Pars
Hırvatistan Kimlik Bilgileri 245
Bağımsızlıktan Günümüze Hırvatistan 249
Yrd. Doç. Dr. Pınar Yürür
Hırvat Edebiyatı 265
Prof. Dr. Melahat Pars
Makedonya Kimlik Bilgileri 277
Makedonya Sorunu'nun Temel Dinamikleri 281
Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol
Makedon Edebiyatının Gelişimi 289
Sevil Öztürk 289
Makedonya Arnavutları 303
Aktan Hamza Pars
Makedonya Türkleri 315
Necati Çayırlı
Makedonya'da Torbeşler 333
Doç. Dr. Ali Dikici
Makedonya'da Yaşayan Ulahlar 345
Prof. Dr. Birgül Demirtaş
Arnavutluk Kimlik Bilgileri 351
Krallık Döneminde Arnavutluk 355
Doç. Dr. Nurcan Özgür Baklacıoğlu
Sosyalizm Döneminde Arnavutluk 375
Doç. Dr. Nurcan Özgür Baklacıoğlu
Demokrasi Döneminde Arnavutluk 385
Dr. Tayfun Atmaca
Arnavut Edebiyatı Tarihi 407
Doç. Dr. Mustafa Balcı
Yunanistan Kimlik Bilgileri 433
İki Savaş Arası Dönemde Yunanistan 437
Doç. Dr. M. Murat Hatipoğlu
Soğuk Savaş Yıllarında Yunanistan (1947 - 1991) 451
Doç. Dr. M. Murat Hatipoğlu
Soğuk Savaş Sonrası Yunanistan 467
Doç. Dr. Bestami Sadi Bilgiç

Çağdaş Yunancanın Tarihsel Gelişimi 477
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kelağa Ahmet

Yunan Edebiyatı 491
Prof. Dr. Damla Demirözü

Batı Trakya Türkleri 501
Prof. Dr. Hikmet Öksüz

Ege Makedonları 511
Yrd. Doç. Dr. Halim Çavuşoğlu

Çamerya Arnavutları 525
Doç. Dr. M. Murat Hatipoğlu

Yunanistan'da Yaşayan Ulahlar 535
Prof. Dr. Birgül Demirtaş

Bulgaristan Kimlik Bilgileri 543

Krallık Döneminde Bulgaristan 547
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kamil

Komünizm Döneminde Bulgaristan 559
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kamil

Günümüzde Bulgaristan 575
Prof. Dr. Bestami S. Bilgiç

Bulgar Dili 581
Prof. Dr. Hüseyin Mevsim

Bulgar Edebiyatı 587
Prof. Dr. Hüseyin Mevsim

Bulgaristan Türkleri 617
Nuray Ekici

Pomaklar 631
Prof. Dr. Hüseyin Memişoğlu

Romanya Kimlik Bilgileri 645

Krallık Döneminde Romanya 649
Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu

Sosyalist Dönemde Romanya 657
Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu

Demokratik Dönemde Romanya 671
Prof. Dr. Nuray Bozbora

Romen Dili Ve Edebiyatı 685
İffet Tosun

Sekeller 701
Prof. Dr. İsmail Doğan

Romanya'da Türk Azınlıklık 713
Doç. Dr. Hüseyin Aguiçenoğlu

ÇAĞDAŞ YUNANCANIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kelağa Ahmet
Trakya Üniversitesi

Çağdaş Yunanca Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alır ve Yunanistan'nın resmi dilidir. Yunanistan dışında, Güney Kıbrıs, ABD, Kanada, Avustralya ve dünyanın değişik bölgelerinde yaşayan ve sayıları tahminen 14 milyon dolayında olan kişi tarafından konuşulmaktadır.

Yunanca uzun bir tarihi geçmişe sahip olup günümüze kadar değişik aşamalardan geçmiş ve bugünkü görünümünü kazanmıştır. Tarihi süreç içinde bu dil değişik adlarla anılmıştır. Ancak bu gelişim sürecini ele almadan önce Yunancadan söz ederken bu alanda süregelen kavram kargaşasını ortadan kaldırmak üzere Hellence, Grekçe, Rumca, Yunanca ve Çağdaş Yunanca terimlerine açıklık getirmek gerekir. Çünkü bu terimler bazen bilinçli bazen de birbirinin yerine kullanılmakta ve farklı diller olduğu izlenimi uyandırmaktadır. Peki bu terimleri birbirinden farklı kılan özellikler nelerdir, nerede ve hangi amaçla kullanılmışlardır ya da hala kullanılmaktadırlar?

Antik dönemde bugünkü Yunanistan sınırları dahilindeki şehir devletlerinde *(Polis-Kratos)* yaşayan topluluklar kendilerini *"Hellen"*, konuştukları dili de *"Hellence-Hellenika"* olarak niteler ve yaşadıkları coğrafyaya da *"Hellas"* derlerdi.

M.Ö. 4.yüzyıla ait bir kitabeye göre İlliryalılar *"Grek"* ifadesini Yunanistan'ın kuzeybatısındaki Epir bölgesinde yaşayan komşuları Helenler için kullanılırdı. *"Grekos"* olarak tanımlanan topluluklar sonradan *"Hellen"* olarak anılmaya başladı. Aynı şekilde Aristo da *"Meteorologika"*(I, 352a) adlı eserinde *"Grek"* ifadesini Epir bölgesinde yaşayan Hellenler için kullanarak şöyle demektedir: *"Epir'de Dodoni bölgesinde önceleri Grek, şimdilerde de Hellen olarak anılan Sellos'lar yaşardı"*. Aşağıda değinileceği gibi Hıristiyanlığın ilk yüzyıllarından itibaren *"Hellen"*ifadesinin pagan anlamına gelmesi nedeniyle bu *"Grek"*ifadesi *"Romyos-*

Rum" tanımlamasıyla birlikte yaklaşık 15 yüzyıl boyunca Yunanistan bağımsızlığını kazanana kadar Yunanistan'da yaşayan Yunanlı Hristiyanlar tarafından paralel olarak kullanıldı.

"Grek" tanımlamasının (ve buradan da *"Grekçe'nin"*) batıda yaygınlaşması konusunda farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bazılarına göre İtalyan boyları Epir'le olan ilişkileri sonucunda, Grekleri tanımış ve böylece tüm Hellenler için bu ifadeyi kullanmışlardır, bir diğer iddiaya göre ise belki Grek boyu Epir'den Orta Yunanistan'daki Voiotiya bölgesine göç etti ve sonra oradan göç ederek Güney İtalya'da M.Ö. 8.yüzyılda bir koloni kurdu. Bir başka görüşe göre ise Voiotiya'nın Grea (Graia olarak yazılıyor) kenti sakinleri İtalya'da Kyme kolonisini kurdular ve geldikleri kentin adından Grek'ler olarak anıldılar. Orada, İtalya'nın yerli halkı Grek tanımlamasını tüm Hellenler için genelleştirdi ve bu tanımlama (Latince *Graeci* ya da *"Graecus"*) tüm Batı Avrupa dillerine yayıldı. Bu ülkelerde Yunanlılar ve Yunanistan için kullanılan ifadeler de şöyledir: İnglizcede- *Greeks* ve *Greece*, Fransızcada - *Grecs* ve *Grèce*, Almancada - *Griechen* ve *Griechenland*, İtalyancada - *Greci* και *Grecia*, İspanyolca'da- *Griegos* ve *Grecia*. Yunanistan'nın uluslararası resmi adı da Grek sözcüğünden dolayı Greece'dir, ancak Avrupa Birliği içindeki ülke adı Hellas'tır. Böylece dilsel ve etnik niteleme olarak Grek-Grekçe ve Hellen-Hellence kullanımlarına bu şekilde açıklık getirdikten sonra *Yunan-Yunanca* ve *Rum-Rumca*, ifadelerini sorgulayalım.

M.Ö. 12-9 yüzyıllar arasında 1. Kolonizasyon döneminde, Yunanistan coğrafyasındaki değişik boylar (Akhalar, İonlar, Dorlar ve Aiolyalılar) Batı Anadolu'da koloniler kurmuş ve bu boylardan olan İonlarla temasa geçen Doğudaki Persler M.Ö. 6 yüzyılda İonları egemenlikleri altına aldıklarında, Farsçadaki İonya'nın karşılığı olan *"Yauna"* sözcüğünden bütün Hellenler için istisnasız *"Yunan"* tanımlamasını kullanmışlardır, daha sonra Perslerin egemenliği altındaki bütün doğu halkları ve Araplar da bu ismi benimsemişler ve *"Yunan"* tanımlaması doğuda yaygınlık kazanmıştır.

Hıristiyanlığın yaygınlaşmasıyla ve Doğu Roma imparatorluğunda resmi din haline gelmesiyle birlikte, İstanbul'da dil dışında antik Hellen kültürüne ait her şey dışlanmaya başlamış, Roma vatandaşı olan Hıristiyan ilahiyatçılar Hellenler aleyhinde bir tutum takınmış ve Büyük Konstantin'den sonra tahta geçen imparatorlar (II. Konstantin, I. ve II. Theodosius) döneminde bu karşı çıkış resmi bir nitelik kazanmıştır. Örneğin bu dönemde antik tapınaklar yıkılmış, M.Ö.. 776 yılından beri yapıla gelen Olimpiyat oyunları yasaklanmış, antik kültüre ait kitaplar yakılmış ve kütüphaneler ortadan kaldırılmış, tiyatrolar kapatılmış ve bu kültürün taşıyıcısı olan Hellenler pagan olarak nitelenmiştir. Daha sonra, imparator Justinyanus döneminde M.S. 529 yılında felsefe okulları kapatılmış ve Platon'un M.Ö. 4. yüzyılda kurduğu ve 9 yüzyıl boyunca faaliyetini sürdürmüş olan Atina felsefe okulu da bu yasaklamadan nasibini almıştır. Antik Yunan kültürüne karşı

yürütülen bu karşı çıkış nedeniyle Doğu Roma ve sonra Bizans olarak anılan ve Hıristiyan bir kimliğe sahip imparatorluğun sınırları dahilinde etnik niteleme olarak *"Hellen"* sözcüğünün pagan anlamı taşıması ve antik Hellen kültürünün ve felsefesinin Hıristiyan inancı için bir tehdit olarak algılanması nedeniyle bu tanımlama yüzyıllar boyunca kullanılmamıştır. Bunun yerine Hellenler Roma devletinin vatandaşı oldukları için kendilerine Romalı anlamında *"Romios /Rum"* demeyi tercih ettiler. *"Romios-Rum "* için Yunanca sözlükte sırasıyla üç ayrı açıklama yer almaktadır. Bunlar: *a) "Doğu Roma İmparatorluğunun Ortodoks vatandaşı özellikle Yunanca konuşanlar, b) Türk egemenliği döneminde ve Yunan Devleti kurulana kadar Yunanlı Hıristiyan Ortodokslara verilen ad, c) Bugün Türkiye'deki Yunanca konuşan Ortodoks azınlığın mensuplarını Yunan devletinin vatandaşı olan Yunanlılardan ayırt etmek için kullanılan ifade.* Bu *"Romios/Rum"* sözcüğü *"Grek"* sözcüğü ile birlikte yukarıda da belirtildiği gibi Yunan Devleti kurulana kadar yani 1830'lara kadar Yunanlılarca kullanıldı.

Anadolu'ya yerleşen Türk boyları da, Yunanca konuşan topluluklar için *"Rum"* ve konuştukları dil için *"Rumca"* sözcüğünü kullandılar. Bu Osmanlı imparatorluğu döneminde de değişmedi. Sadece Yunanistan bağımsızlığını kazandıktan sonra bu yeni kurulan devletin adı için *"Yunanistan"* vatandaşları için artık *"Rum"* değil *"Yunan"* ve dilleri için de *"Rumca"* değil *"Yunanca"* terimlerini kullanmaya başladılar. Osmanlı topraklarında yaşayan Rum Milleti olarak bilinen Osmanlı tebaası için Türkler eskiden olduğu gibi *"Rum"* ve dilleri için *"Rumca"* tanımlamasını değiştirmediler. Lozan Anlaşmasından sonra ise *"Rum"* tanımlaması sadece İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'da yaşayan ve mübadele dışı bırakılan Ortodoks Rum cemaati ile sınırlandı. Oysa Osmanlıdan kopan ve bağımsız olan Yunanistan'da konuşulan ve adına Yunanca denilen dille hala Osmanlı topraklarındaki Rumların konuştuğu Rumca arasında hiçbir fark yoktu, olsa olsa ağız farkı olabilirdi.

Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte o zamana kadar uzak durulan *"Hellen"* sözcüğü benimsenmiş, ülkenin adı da *"Hellada"* ya da *"Hellas"*olarak ilan edilmiştir. Ancak Batılılar ülke için *"Greece"*, vatandaşları ve dili için *"Greek"* tanımlamasını değiştirmediler. Doğudaki ülkeler yeni kurulan devletin vatandaşları için antik dönemden beri yerleşmiş olan *"Yunan" "Yunani"* ve ülke için de *"Yunanistan"* ve *"Yunan"* tanımlamasını kullanmayı sürdürdüler, bunlara Osmanlılar da katıldı.

Bugün Türk literatüründe *"Yunanca"* dendiğinde akademik çevrelerde daha çok klasik Yunanca anlaşılmaktadır. Fakat *"Yunanca"* denilince bunu *"Çağdaş Yunanca"* olarak anlayanlar da yok değildir. Dolayısıyla kavram kargaşası sürmektedir. O nedenle karışıklığa neden olmamak için *"Eski Yunanca"* ya da bu anlama gelmek üzere *"Klasik Yunanca"* ve günümüz Yunancası için de *"Çağdaş Yunanca"* ya da sadece *"Yunanca"* tanımlamaları yeğlenmelidir. Bu çalışmada *"Yunanca"* derken *"Çağdaş Yunanca"* anlaşılmalıdır.

Klasik Yunanca ve Çağdaş Yunanca

Bugünkü Çağdaş Yunanca yapısal açıdan Klasik Yunancanın devamı sayılmaktadır, fakat günümüz Yunanlıları aradan geçen yüzyıllar nedeniyle dilde yaşanan değişim sonucunda antik Yunancayı alfabe değişmediği için okuyabildikleri halde özel bir eğitim almamışlarsa okuduklarını anlamaları olanaksızdır. Klasik Yunanca ve Çağdaş Yunancayı iki ayrı dil olarak görenlerin yanında bu iki dili tek bir dilin iki ayrı görünümü olarak algılayanlar da vardır. Bu tartışmanın geçmişi Yunan devletinin kuruluşundaki ideolojiye uzanmaktadır. Yeni kurulan devlet antik Yunanın mirasını ancak dilin ve kültürün devamlılığını benimseyerek sahiplenebileceğini görerek ulusal kimliğin belirleyici unsurlarının yüzyıllara dayanan bir geçmişe sahip olduğunu savundu. Bu anlayışın sonucu olarak bugünkü Yunanlılar saygın Klasik Yunanın devamı idiler. Böylece dilin birliğini savunanlar ulusal devamlılığı da buna dayandırdılar. Yunanistan bağımsız olduğunda isim konusunda da *"Grek"* ve *"Rum"* yerine *"Hellen"* sözcüğünün benimsenme nedeninin de burada aramak gerek.

Yunan dili araştırmacıları Yunan dilinin tarihi gelişimini beş döneme ayırmaktadırlar:

M.Ö 1400- M.Ö. 323 Klasik Yunanca

M.Ö. 323-M.S. 395 Hellenistik Ortak Yunanca

M.S. 395-M.S. 1453 Bizans Yunancası (Ortaçağ Yunancası)

M.S 1453- M.S.1821 Türk Egemenliği Dönemi Yunancası

M.S. 1821-Günümüze, Çağdaş Yunanca

Klasik Yunanca (M.Ö 1400- M.Ö. 323)

Çağdaş Yunancayı Antik Yunancanın devamı sayan görüşe göre, Yunancanın geçmişi irdelendiğinde bu dile ait ilk yazılı veriler M.Ö 1400'lere dayandırılmaktadır. Mora'da bulunan Mykenes ve Pylos yerleşim birimlerinde ve Girit'te Knossos'ta saray kalıntılarında ortaya çıkan ilk yazının Doğu Akdeniz'deki diğer medeniyetlerden alındığı tahmin edilmektedir. Bu yazı hecelere dayanmakta olup alfabe yazısı değildir, bu ilk yazıya Çizgisel B denilmiştir. Bu yazının okunamamış olan türüne ise Çizgisel A denilmektedir. Myken Medeniyetinin ortadan kalkmasından sonra Yunan diline ait bir sonraki yazılı örnek M.Ö 8. yüzyılın ikinci yarısında yazıldığı tahmin edilen Homeros Destanlarıdır. Bu defa alfabe kullanan bir yazı söz konusudur. Bu alfabe ise Fenikelilerden alınıp Yunancanın ihtiyaçlarına göre yapılandırılmış ve her ses için bir sembol benimsenerek yazıya fonetik bir nitelik kazandırılmıştır. Klasik Yunancada, kitabelerde ve papirüs-

lerde de görüldüğü gibi büyük harfler kullanılırdı ve sözcük aralarında kesinti yoktu, küçük harflere geçiş ise ancak M.S.. 9. yüzyılda gerçekleşmiş olup buna ait örneklere Bizans elyazmalarında rastlanmaktadır.

M.Ö 3.yüzyıla kadar Yunan dili bir lehçeler bütünü, bunda geçerli olan kent -devleti yapısının etkili olduğu sanılmaktadır. Bu lehçelerin başlıcaları Attik, Aiolya ve Dor' lehçesidir. Bu lehçeler kullanıcıların iletişim kurmalarını zorlaştırmaktadır çünkü aralarında sesbilimsel ve yapısal düzeyde farklar vardı. Bu lehçeler mozaiği içinde M.Ö. 5.y.y dan itibaren Attik lehçesi öne çıkmaktadır. Bu lehçe Atina kent devleti sınırları içinde konuşulmaktadır, fakat Atina'nın siyasi güç olarak lider durumundan dolayı Attik lehçesi zamanla nüfuz kazanmıştır.

Hellenistik Ortak Yunanca (M.Ö. 323-M.S. 395)

Yunan dilinin tarihi açısından önemli olaylardan biri de Makedon egemenliği dönemidir. Attik Lehçesi Makedon kralları tarafından da benimsenmiş ve yönetimle diplomasinin dili olmuştur. Daha sonra Attik lehçesi Makedonların egemen oldukları yerlerde de ortak iletişim aracı olmuştur. Böylece Çağdaş Yunancanın ilk şekli olan Hellenistik Ortak Dil ortaya çıkmıştır. Bu dil Attik lehçesinin değişime uğramış ve anadili Yunanca olmayanlarca kullanılan şeklidir. Hellenistik Ortak Dil, iki dönem içinde incelenmiştir M.Ö 323-31 ve M.Ö. 31- M.S 395. Bu dil yavaş yavaş tümüyle olmasa da antik lehçeleri ortadan kaldırmış ya da kullanım alanlarını sınırlandırmış ve belirtilen yıllarda geçer dil konumuna gelmiştir. Antik Yunancanın en temel özelliklerinden biri olan prosodi yani sesli harflerin kısa ve uzun sesliler olarak ayrılması M.Ö 3.yy'dan itibaren değişmeye başlamaktadır ve Hellenistik dönemin sonlarına doğru bu okuma farklılığı ortadan kalkmaktadır. Bu dönem içinde Yunancanın sözvarlığına İncil yolu ile pek çok İbranice sözcük (ör. amin, Golgothas, Messias, Pasha, Savvaton, satanas), ve İoannes, Maria ve Mihael gibi özel isimler, Roma yönetimi yolu ile de askeri, idari ve ticari terim özelliği taşıyan Latince sözcükler yerleşmiştir. Sözcük anlamlarında da değişiklikler gözlenmiştir. Hellenistik Ortak Dilin konuşulduğu alan bugünkü Yunanistan, Anadolu, Mezopotamya, İran, Mısır ve Suriye'yi de içine alır. Böylece Ortak Dil *"geçer dile (lingua francaya)"* dönüşür. Büyük İskender'in fethettiği topraklarda pek çok ikidilli topluluk ortaya çıkmış ve bu ikidillilik Hellenistik Ortak Dilin de yapısını önemli ölçüde etkilemiştir. Bazı yerlerde anadilinin terk edilmesi sonucunda dilsel Yunanlaşma da gözlenmiştir.

Ortak Dilin çok geniş bir alanda iletişim aracı olarak kullanılması, ikidilliliğin oldukça yaygın olması, Yunanlıların siyasi açıdan zayıf düşmeleri ve Romalıların yavaş yavaş egemen olmaya başlaması ile M.Ö 1. yüzyıldan itibaren yeni bir akım ortaya çıkmaya başlamıştır bu akım *"Attikizim"*dir. Bu akım klasik dönem Atina lehçesine duyulan özlemi ifade etmektedir. Akımın savunuculuğunu yapanlara

göre konuşulan dil olan Hellenistik Ortak Dil, yazı diline temel olamaz. Klasik Çağ Atina lehçesi olan Attik lehçesini kendilerine rehber edinen yazarlara da *"attikistler"* denir. Bu akımla birlikte Yunanca'ya ilişkin olarak M.S 20.yüzyılın ikinci yarısına kadar sürecek olan dil ikiliğinin ilk tohumları atılmış olur. Böylece yazı dili, edebiyat olarak ya da yönetimin ve eğitimin dili olarak 20. yüzyıla kadar klasik dönem Atina lehçesine duyulan nostaljinin esiri olur. *"Attikizm"* akımı çok kısa süre içinde o dönemde Yunanca konuşulan yerlerde bulunan okullara yayılarak tüm eğitime hakim olmuştur. 6.yüzyıla kadar resmi yazışmalarda Latince kullanılırken Doğu Roma İmparatorluğunda kültürel etkinliklerde *"Attikizm"* farklı versiyonları ile ifade dili olur. Bunun yanı sıra teknik konulara ilişkin metinlerde Hellenistik Ortak Dil kullanılır. Hellenistik dile ilişkin bilgileri Polybios'un (M.Ö.200-118) *Istoriai* (Tarihler) adlı yapıtından ve M.S. 3. yüzyılda İskenderiye'de, Mısır'da yaşayan Yunanlaşmış Yahudileri tarafından Yunancaya çevrilen Eski Ahit'ten, Hellenistik dönemin konuşma diline özgü örnekler içeren Yeni Ahit'ten ve Mısır'da bulunmuş olan sayısız papirüsten ve dönemim gramercilerinin düzgün okuma ile ilgili tavsiyelerinin yer aldığı metinlerden almaktayız.

Bizans (Ortaçağ)Yunancası (M.S.395- M.S.1453)

Doğu Roma İmparatorluğunun başkenti olarak İstanbul kenti kurulduğunda imparator Büyük Konstantin Yunanca bilmediği için Latince konuşurdu. Fakat hükmettiği topraklarda en yaygın dil Yunanca idi. Halk Hellenistik Yunancayı konuşuyor üst sosyal tabaka ise *"Attikizm"* akımının etkisi ile Antik Yunanca'ya özeniyordu. Zamanla yitirilen topraklardan sonra Doğu Roma İmparatorluğu ya da sonraki adıyla Bizans İmparatorluğu sınırları içinde Yunanca tek egemen dil olmuştur ve 6. yüzyıldan itibaren artık resmi yazışmalarda da Latince değil Yunanca kullanılmaya başlanmıştır. Böylece başlarda Latin bir kimliğe sahip olan imparatorluk Yunan dilinin de etkisi ile ve İncilin de Hellenistik Yunanca yazılmış olması gibi nedenlerle Yunanlaşma sürecine girmiştir.

"Attikizm" akımın ortaya çıkmasından 11. yüzyıla kadar konuşma dili ile ilgili hiç bir veriye sahip değiliz. Yazı dili ise *"Attikizm"* akımının etkisi ile gittikçe daha ağdalı bir ifade tarzını benimsemektedir. Dönemin konuşulan dilinde ilk yazın örneklerinin ortaya çıkması için 12. yüzyılı beklemek gerekir. Bu tarihten itibaren bazı yazarlar konuşulan dile yakın eserler vermeye başlarlar. Bu durum uzun süreli Osmanlı egemenliği döneminde de devam eder.

Türk Egemenliği Dönemi Yunancası (M.S.1453-M.S.1821)

Türk egemenliği yıllarında *"Katharevusa"*denilen yeni bir dilin oluşumu söz konusu. Bu dil Bizans'ın tercih ettiği antik dili temel alan yaklaşım ile konuşulan

dil arasında bir uzlaşmadır, bir ara seçenektir. *"Katharevusa"* konuşulan dilden uzaktır çünkü bu dilin savunucularına göre konuşma dili bilimi ve sanatı ifade edebilecek durumda değildir, Yunanlılar geçirdikleri tarihsel maceralardan dolayı cehalete düşmüştür ve eski görkemini yitirmiştir. Bu tartışmalar bağımsızlık savaşından önceki yıllarda Avrupa'daki Aydınlanma Hareketine paralel olarak o zaman Osmanlı egemenliği altındaki Yunanistan'da da benzer bir kültürel uyanışın ortaya çıkması ile dikkati çekmektedir. Bu hareketin öncülüğünü yapan aydınlar arasında cereyan eden en önemli tartışmalardan biri ileride bağımsız olacak devlette hangi dilin tercih edileceği sorunudur.

Yukarıda da değinildiği gibi Yunanca için dil ikiliğinin (diglossia) geçmişi ta MÖ 1. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Klasik görüş yanlıları antik Yunanca'ya dönüşü savunur çünkü onlara göre konuşulan dil Yunancanın İskender döneminde başlayan şekillenmesi ile yabancı dillerin etkisi altında kalmaya başladı ve Osmanlı hakimiyeti ile bu etki doruğa ulaştı ve konuşma dili her yönü ile yetersizleşti, eğitimsiz halkın yeniden doğması ve geçmişteki düzeyini yakalaması ve klasik çağ Yunan edebiyatı ile yarışabilir bir edebiyat ortaya koyması ancak antik dili öğrenmesi ile mümkün olacaktı çünkü Klasik Yunanca, Yunancanın en temiz biçimini temsil ediyordu.

Diğer görüşü temsil edenler ise tercihlerini konuşulan dilden yana koyuyorlardı, fakat onlar da dilin yabancı (Türkçe ve Latince) etkilerden temizlenmesinin zorunlu olduğu görüşündeler.

Üçüncü bir grup ise konuşma dilinin aynen benimsenmesi taraftarıdır. Onlara göre bu dil, ulusal dil için tek adaydır. Bu tartışmaların temelinde aslında kurulacak olan devletin vatandaşlarının Avrupalı kimliğinin kabul görmemesi ve antik Yunan ile pek ilgilerinin olmadığını savunan batılılara karşı ulusal sürekliliğin varlığını dil yolu ile ispat etme çabaları yatmaktadır.

Çağdaş Yunanca (M.S.1821-Günümüze)

1821 yılında başlayan isyan ve izleyen yıllarda kurulan bağımsız Yunan devletinin öncelikle çözmesi gereken sorunlardan biri, başlangıcı daha gerilere giden dil sorunu idi. Acaba yeni kurulan devlet hangi dili tercih edecekti? Tartışmalar sonunda *"Katharevusa"* yanlıları galip geldi ve 1976 yılında noktalanacak olan dil sorunu yeni bir aşamaya geçti. Devlet okullarında Katharevusa okutulmaya başlandı. Edebiyat ve eğitim vasat bir Yunanlının anlayacağı düzeyden gittikçe uzaklaşmaya başladı.

1825 -1840 yılları arasında bağımsız devletin ilk toprağını oluşturan Mora ve yöresinin lehçesini temel alan bir konuşma dili belirmeye başlamaktadır. Yönetim, adalet, kilise, ordu, basın ve eğitim başta olmak üzere tüm kurumlar

Katharevusa'nın yaygınlaşması ve işlenmesi için seferber olurlar, fakat edebiyatta konuşma dili olan *"Demotiki"* yavaş yavaş benimsenmeye başlamıştır.

Sözvarlığının yetersiz olması, batı dillerinden pek çok sözcüğün alınmasını zorunlu kılar. 1880'li yıllara gelindiğinde dil sorunu siyasi partiler arasında bir çekişme sebebine dönüşür. 1888 yılında Yannis Psiharis adlı yazarın halk dilinde *"To Taksidi Mu* (Seyahatim)" adlı eserini yayınlaması Yunancanın dil tarihinde bir dönüm noktasıdır ve bu tarihten itibaren kabul gören yazarların çoğu ifade aracı olarak konuşma dilini başlarlar. Tüm bu yıllar boyunca toplumun tutucu kurumları adalet, kilise ve idare, eğitim de dahil olmak üzere *"Katharevusa"*yı kullanmayı sürdürür.

1900'lü yıllara gelindiğinde Yunan toplumu dil sorunu yüzünden tutucular ve ilericiler olmak üzere ikiye bölünmüştür. Verilen izinle özel okullarda kısmen eğitim dili olarak *"Demotiki"* benimsenir. 1945-49 yıllarındaki İç Savaşı izleyen dönemde eğitim alanında halk dili ciddi bir gerilemeye uğrar. Çünkü İç Savaşın galibi kral yanlılarının gözünde halk dili komünizm ve Slav yanlısı düşüncelere yakın sayılmıştır. 1967 Albaylar Cuntası ile birlikte *"Katharevusa"* çok güçlü bir konuma geçer. Fakat ciddi edebiyat, halk dili ile yazmaya devam eder. Selanik Üniversitesi tüm baskılara karşı halk dilinde eğitim vermeyi sürdürür. 1974 Temmuzunda askeri yönetimin düşmesi ile iktidara gelen siyasi partiler *"Demotiki"*yi benimserler. 1976 yılında yapılan reformla resmen *"Demotiki"* yani konuşma dili resmi dil olarak kabul edilir ve devletin tüm kamusal faaliyetlerinde ve resmi temaslarında bu dil kullanılmaya başlar. Şüphesiz bu karar eğitim tarihinde ve özellikle de Çağdaş Yunancanın gelişim sürecinde bir dönüm noktasıdır. Hayatın gerçeğinden kopmuş olan *"Katarevusa"*nın bir kenara itilmesinin gereği artık kabul edilmiştir. Bu dilin o tarihe kadar yapay bir şekilde varlığını sürdürmesinde ideolojik ve siyasi dürtülerin etkili olduğu açıktı. Fakat unutmamak gerekir ki, *"Katharevusa" "Attikizm"*in devamı ve nihai şeklidir ve araştırma dili olarak varlığını sürdürmektedir. 1980 yılında yapılan bir reformla da yasa metinlerinin hemen hemen tamamı *"Demotiki"*ye çevrilmiştir ve hukuk dilinde de çağdaşlaşmanın önü açılmıştır. Artık mahkeme kararları da sıradan insanlar için anlaşılmaz olmaktan çıkmıştır. Böylece Yunancanın o zamana kadar sürmüş olan konuşma ve yazı dili farkı konuşma dilinin yazı dili düzeyine yükseltilmesi ile ortadan kaldırılmıştır. 1976 reformu ile Yunan dilinin tarihinin önemli bir bölümünü meşgul eden dil sorunu son bulmuştur.

Yunanca Latincenin kaderine benzer bir durumla karşılaşmayıp bölünmeksizin tek bir dil olarak günümüze kadar ulaşabilmiştir fakat Yunancanın bu bölünmemenin yanında sesbilimi, biçimbilimi, sözdizimi ve sözvarlığı alanında pek çok değişime uğradığını unutmamak gerekir.

Çağdaş Yunancanın temel bazı sesbilimsel, yapısal ve anlambilimsel özellikleri

Yazı ve alfabe

Çağdaş Yunancanın alfabesinde yer alan harfler antik Yunan alfabesiyle aynı olup 24 imden oluşmaktadır. Bunların yedisi ünlü olup on yedisi ünsüzdür, ünlü harf sayısı yedidir ancak ses olarak bakıldığında Yunancanın (α/a ε/e ο/o ω/o υ/i ι/i η/i) dört sese sahip olduğu görülür (bir de ikili ünlü olan ου/u sesini de eklemek gerekir). İki ünsüzün birleşerek oluşturduğu ikili ünsüzler ile, iki ünlünün birleşmesi sonucunda oluşan ikili ünlüler yanında zorunlu olarak birlikte kullanılan iki ünlüden oluşan ve her sesbirimin ayrı seslendirildiği diftonglar, ayrıca iki aynı ünsüz imin oluşturduğu çift ünsüzler de bulunmaktadır ve bunlar biraz baskılı okunmaktadır. Bugün kullanılan alfabe tarihsel alfabe olarak nitelendirilmektedir çünkü Klasik Yunancanın kullandığı alfabeyle aynı olup hiç değişmemiştir. Bu alfabeyi Yunanlılar M.Ö. 10. yüzyılda Fenikelilerden almış ve Semitik bir dilin ihtiyaçlarına göre şekillenmiş bu alfabeyi kendi dillerine uyarlamışlar ve Fenike alfabesinde bulunmayan bazı sesler için yeni harfler eklemişlerdir. Böylece yazı fonetik bir özellik kazanmış ve her sesbirim için ayrı bir sembol benimsenmiş. Ancak zamanla Yunanca özellikle Hellenistik dönemde bu özelliğini yitirmiş ve bu gün aynı sesbirim için birden fazla sembol kullanılmaktadır (Ör. "i" ses birimi için Yunanca altı sembol kullanmaktadır: ει. οι, υι, η, υ, ι,) dolayısıyla söylenişten yazıya ve yazıdan söylenişe olması arzulanan tek yorum Yunancada da yoktur. Böylece Yunancada da dilbilimciler sözcüklerin yazı ile gerçek söyleniş biçimini ortaya koymak için fonetik semboller kullanmak zorunda kalıyorlar. Yunancada aynı sesi veren birden fazla imin bulunması yani dilin fonetik olmayışı imlayı da oldukça güçleştirmektedir.

Çağdaş Yunancada sözcük vurgusu

Çağdaş Yunancada sözcük, ünlülerden birinin üzerine gelerek onun yapısının ayrılmaz bir parçası olan vurgu işareti alır. Bu vurgu sözcüğün anlamsal ve biçimbilimsel kimliğini tamamlar. Vurgu ile vurgu işareti almayan tek heceli belirtme öğelerini ve bazı ilgeçleri ayırt ederiz. Yunancada vurgu anlam ve görev ayırt edici bir işleve de sahiptir. Çağdaş Yunancada vurgu oynaktır, vurgu sözcükteki son üç heceden birine gelir. Vurgunun yeri sözcükteki hece sayısı ile belirlenmez, iki heceli bir sözcük bu iki heceden birinde vurgu alabilir, üç heceli bir sözcükte vurgu bu üç heceden birinde bulunabilir.

Daha önce Yunancada tüm sözcükler hece sayısına bakılmaksızın birbirinden farklı vurgu işareti alırken (*politoniko sistima*-çok vurgulu sistem), 1980'den sonra yapılan dil reformu ile günümüz Yunancasında vurgu sayısı teke indiril-

miştir ve tek heceli sözcükler de bir iki istisna dışında vurgu almaz (*monotoniko sistima*–tek vurgulu sistem). Sözcüklerin çekimlerinde vurgu yer değiştirebilir. Vurgu oynak olduğu için sözcük sonu ve başını ayırt etmeye olanak tanımaz. Sözcük başına veya sonuna denk düşebilir ama bu sadece bir tesadüftür. Çağdaş Yunancada vurgunun karakteri çok karmaşıktır. Vurgunun sabit yeri olmaması nedeniyle vurgu işareti zorunlu olarak kullanılmak zorundadır.

Vurgu işareti taşıyan ünlü diğer ünlülere oranla daha sesli okunur. Fakat bu sesli okuma çok keskin bir fark yaratmaz. Bundan dolayı dinleyerek yazma esnasında vurgunun yerini belirlemek oldukça güçtür.

Ad dizgesi (cins, sayı, durum)

Ad dizgesine dahil olan sözcük türlerinin en belirleyici özelliği çekimdir. Bu çekim ekleri yardımı ile biz cins, sayı ve ad durumu konusunda bilgileniriz, sözcükte ad durumunu ve sayıyı aynı anda vermeden tek başına cinsi ifade edemeyiz, cins ve ad durumunu sayıdan soyutlayarak ifade etmemiz de mümkün değildir. Ad dizgesine dahil olan sözcüklerde değişmeyen bir unsur olan "*thema*-kök" ile değişken bir unsur olan "*klisi*-çekim" eki vardır. Eylem dizgesinin tersine Yunancada ad dizgesinde "*thema*-kök" değişmez bir yapıya sahiptir.

Vurgunun yeri ad dizgesinde çekim grubunu belirleyici bir göreve sahip değildir ve vurgunun gittikçe sabitleşmesini amaçlayan bir yapılanma vardır.

Yunancada cins kavramı adlarla, önadlarla, adıllarla ve belirtme öğesi ile ilgilidir. Türkçede olmayan bu özellik birçok Batı Avrupa dilinde olduğu gibi Yunancada da vardır. Cinsi belirlemede çekim ekleri tek yol göstericidir, aynı çekim ekinin bazı durumlarda farklı cinsteki sözcükler için ortak olması Yunancanın cinsi kodlama düzenini karmaşık sunduğu izlenimi uyandırmaktadır.

Yunancada üç dilbilgisel cins vardır bunlar "eril-*arseniko*", "dişil-*thiliko*" ve "yansız-*udetero*'dur". Önadlar için de üç cins vardır, adıllarda ise bazılarında tüm şahıslarda üçlü cins ayrımı benimsenirken bazılarında sadece üçüncü tekil ve üçüncü çoğul şahıslarda üçlü ayrım benimsenmektedir bu daha çok şahıs adılı için geçerlidir. Aynı cins ve çekim grubuna dahil sözcükler aynı son ekleri ve aynı belirtme öğelerini alır, eğer bu sözcüklerle bir adıl veya bir önad kullanılıyorsa cins ve ad uyumu aranır.

Cins kavramı sözcüklerin biçimleri ile ilgili olduğu için yani çekim eklerine bakılarak cins belirlendiği için sözcükle ifade edilen şey veya şahsın gerçek cinsi ile uyum her zaman olmayabilir. Kimi sözcükler gösterdikleri nesnelerin gerçek cinsi dişi veya erkek olmasına karşın dilbilgisel cinsleri yansızdır. Dilbilgisel cins

ile gerçek cinsin uyumlu olduğu durumlar da oldukça çoktur. Cansız varlıklar için çoğunlukla "yansız-*udetero*" tercih edilir. Bunun yanında cansız varlıkları veya soyut kavramları ifade eden pek çok eril ve dişil ada da rastlanır. Canlı varlıkları ifade eden pek çok yansız ada da rastlanır. Bazı hayvan isimleri dişilde ifade edilir.

Sayı kavramı (arithmos) dilbilgisel bir kategori olarak hem ad dizgesine hem de eylem dizgesine dahildir. Pek çok dilde olduğu gibi Yunancada da sayı tekil ve çoğul ile (enikos ve plithintikos) anlatılır. Çağdaş Yunancada ikilik Antik Yunancanın aksine bir sayı alt kategorisi olarak yer almamaktadır. Ayrıca az çoğul ile çok çoğul ayrımına da rastlanmaz ve miktarla ilgili nitelemeler tek sözcük üzerine yapılan kodlamalarla değil belirteçler ve önadlar yardımı ile yapılır. Adlar sayıyı belirli eklerle ifade ederler. Ekler dışında tekilliği gösteren diğer bir işaret de belirtme öğesi (artrodur).

Çağdaş Yunan dilinde adların ve önadların dört ad durumu vardır. Bunlar "*onomastiki*-özne durumu", "*geniki* -tamlayan durumu", "*aitiatiki* -belirtme durumu", "*klitiki*-seslenme durumudur". Türkçedeki kalma, yönelme ve ayrılma durumları Yunancada belirtme halindeki adın başına ilgeçler getirilmesi ile oluşturulur ve çekim tablolarında ayrıca belirtilmemektedir.

Eylem dizgesi (görünüş, kip)

Eylem dizgesinde şahıs ve sayı *(prosopo arithmos)* ilişkisini geleneksel dilbilgisi pek tatmin edici bir düzeyde ele almamaktadır. Geleneksel dilbilgisi Yunancada eylem zamanını üçlü bir ayrıma tabi tutmaktadır. Şimdiki zaman, geçmiş zaman, gelecek zaman (paron, parelthon ve mellon). Zaman kavramı "bildirim kipi-*oristik*"i dışında diğer kiplerde tek başına bağımsız zaman olarak zamanı anlatmaz.

"Görünüş kavramı-*apopsi*" Yunan geleneksel dilbilgisi kitaplarında yeterince ele alınmamaktadır. Oysa görünüş konusu Yunancayı yabancı dil olarak öğrenenler için sorunludur. Yunancada her eylem kök ile ifade edilen bir görünüşe sahip. Görünüş eylemle belirtilenin ortaya çıkış biçimini gösterir ve Yunancada bu süreklilik, anlık ve tamamlanmış olarak ortaya çıkmaktadır. Çekim esnasında çatı, kip ve zaman köke bağlı olan özelliklerle gösterilir. Ancak onun dışında yer alıp onu etkilemezler. Eylemde bir karşıtlık vardır. Bir yandan sürekli eylem, diğer yandan anlık eylem. Sekiz zamandan oluşan eylemin morfolojisinde üç zaman süreklilikle ilgili beş zaman ise anlık eylem ifadesi ile ilgilidir. Eylemde "sürekli-*eksakolutitikos*" ve "sürekli olmayan -*mi eksakolititikos*" karşıtlığı yanında bir de "tamamlanmış ve tamamlanmamış -*sintelesmenos-asintelestos*" karşıtlığı söz konusudur.

İki "istek kipinin *-ipotaktiki"* varlığı ve bunlardan birinin anlık diğerinin süremsel olması yazımda yabancı dil olarak Yunancayı öğrenenlere seçim konusunda zorluk çıkarmaktadır.

Yunancanın kiplerini ayırt etmede çekim eklerinden yararlanılmaktadır. Zaman kavramı sadece bildirim kipinde bağımsızdır. Bundan dolayı bu kip tüm dilbilgisel zamanlarda vardır. Diğer kipler eylemin sürekliliğini veya anlık oluşunu gösterir fakat zamanı belirtmezler.

Yunancanın anlambilimsel özellikleri

Ulusların diğer uluslarla kurdukları ilişkiler söz varlığı üzerinde de yansımalara neden olmaktadır. Bu konuda Yunan dili önemli bir örnek oluşturmaktadır. Yunan dilinin tarihsel gelişimine bakıldığında tarih boyunca yakın ilişki içinde bulunduğu ulusların dillerinden her dönemde ödünç sözcüklerin alındığını ve bunların bir kısmının halen kullanıldığını kullanılmayanların ise sözlüklerde varlığını koruduğunu görmek mümkündür.

Uzun yıllar süren Roma egemenliği nedeniyle Latinceden kaynaklanan Yunancadaki sözcükler ilk sırayı almaktadır. Osmanlılar döneminde de Türkçenin yanı sıra Slavca, Arapça, Arnavutça sözcükler Yunancanın sözvarlığına girmişlerdir. Fransız Devrimi'nden sonra II. Dünya Savaşı'na kadar olan sürede Fransızca sözcükler Yunancaya girmiştir. II. Dünya Savaşı'na kadar İngiltere, İngilizcesinden, daha sonraki yıllarda ise Amerikan İngilizcesinden ödünç sözcükler alınmıştır. İngilizce sözcüklerin Yunancaya girişi hala büyük bir hızla sürmektedir.

Yunanca oldukça zengin bir söz varlığına sahiptir. Aynı şeyi belirten birden fazla sözcüğün bulunması bunun en belirgin işareti sayılmaktadır. Bunun nedeni belki uzun yıllara dayanan yazılı bir geçmişin bulunması olabilir. Uzun yıllar süregelen dil ikiliği aynı kavramlar için aydınlar ile halk arasında farklı ifadeler kullanılmasına yol açmıştır. Ayrıca ödünç sözcükler yanında dilin kendi kavramları birlikte bulunabilmektedir. Böylece gerçek eşanlamlı sözcükler karşımıza çıkmaktadır.

Ödünçleme ile gelen sözcükleri Yunanca yadırgamaz ve büyük bir kısmını çekim sistemine uydurur. Bunu da son ekler ile yapar. Örneğin Türkçe kapak sözcüğü *"kapaki"*, manav sözcüğü *"manavis"* olarak kahveci *"kahvecis"* olarak, Latinceden gelen ıspanak *"spanaki"* olarak Yunancanın yapısına uydurulmuştur. Türkçe sözcüklerde yer veya meslek de belirten "-lık-lik"eki (askerlik, çiftlik) Yunancada benzer anlamlar için Yunanca sözcüklerin son eki olarak kullanılmaktadır. Örneğin: *"İpalliliki*-memurluk" gibi. Türkçede meslek belirten "-cı-çı" eki Yunancada da aynı görevi yerine getirir. *"tenekecis*-tenekeci", *"taksicis*-taksi-

ci" gibi. Yunanca *palios*-eski" sıfatına gelen "-ci" yapım ekinden "*paliacis*-eskici" sözcüğü türetilmektedir.

Yunancanın morfolojisinin eritemediği sözcükler de özellikle son yıllarda oldukça yaygınlık göstermektedir. Örneğin: printer, liker, rekor, spor, hiumor gibi.

Yunancada Sözcük Türetimi.

Yunancada sözcük türetimi iki sözcügün birleşmesi: */trapezi + mantili/ - / trpezomantilo/-*"sofra bezi", */maheri + piruni/ - /maheropiruna/ -* "çatal bıçak", */ savvato + kiryaki/ – /savvatokiryako/* "haftasonu" şeklinde olabilir

Diğer sözcük oluşturma yolu önek ve son eklerin kullanımı iledir. Öneklerle türetim hem eylem türetiminde hem de ad veya önad türetiminde söz konusudur. Türetimde kullanılan öneklerin veya soneklerin belli anlamları vardır ve bu anlamların bilinmesi halinde sözcüğün manası kestirilebilir.

Fazla ayrıntıya girmeden Yunancanın tarihsel gelişimi ve yapısal kimi özellikleri irdenmeye ve genel bir çerçeve çizilmeye çalışıldı. Alfabenin farklı olmasından dolayı fazla örnek vermekte kaçınılmıştır. Detaylı bilgi için kaynakçada yer alan eserlere başvurulabilir.

KAYNAKLAR

Bambiniotis, G., *Leksiko tis Neas Ellinikis Glossas*, Atina, 1998.

Browning, R., *Medieval and Modern Grek*, Cambridge, 1983.

Haralambakis, H., *İ Simerini Neoelliniki Glossa: Provlimata ke Prooptikes*, Atina, 1995.

Christidis, A., "Le grec moderne et son histoire", *La langue grecque*, Atina, 1996.

Hristidis, A., F., *İ Nea Elliniki Glossa ke İ İstoria tis*, Atina, 1996.

Kelağa A., İ., *Yunanca Öğrenen Türklerin Yaptığı Dil Yanlışları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış uzmanlık tezi, Ankara, 1999.

Mackricdge, P., *İ Neoelliniki Glossa*, İngilizceden çev. Kostas Petropulos, Atina, 1985.

Millas, H., *Geçmişten Bugüne Yunanlılar, Dil, Din ve Kimlikleri*, İstanbul, 2003.

Mirambel, A., *Neoelliniki Glossa*, Fransızcadan çev. Stamatis Karacas, Selanik, 1959.

Petrunyas, E., *Neoelliniki Grammatiki Ke Sinkritiki Analisi*, Selanik, 1984.

Tombaidis, D., *Epitomi tis İstorias tis Ellinikis Glossas,* Atina, 1986.

Tsombanakis, A., *Neoelliniki Grammatiki*, Atina, 1998.